

การรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ของบุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทย
ในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร
Perception of Life Risks and Social Learning Affecting New Social Living
Behaviors of Thai Commercial Bank Personnel in Ratburana District, Bangkok

บุญพิทักษ์ ชูแก้ว

สาขาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Boonphitak Chukaew

E-mail: ztrawberry_1711@hotmail.com

Faculty of Business Administration in Finance and Banking

Ramkhamhaeng University

*Corresponding Author

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สำรวจความคิดเห็นของกลุ่มบุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิต การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล และพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ (2) วิเคราะห์อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม ซึ่งได้ทำการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.84 ตัวอย่างจำนวน 200 คน เลือกจากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ทั้งนี้การทดสอบสมมติฐานทำที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทย ในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 25-35 ปี ในขณะที่ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 15,000-30,000 บาทต่อเดือน และได้มีการติดตามข่าวสารทางออนไลน์ โดยให้ระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็นมากที่สุดทั้งในด้านการรับรู้ความเสี่ยง และการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล ทั้งในเรื่องความเสี่ยงที่เกิดจากการอยู่ในที่ชุมชนแออัด คือความเสี่ยงที่ทำให้ติดเชื้อโรคได้ และในเรื่องโซเชียลสามารถใช้บริการต่างๆได้ เช่น สั่งอาหารโดยผ่านแอปพลิเคชันแทนการไปซื้อหน้าร้าน

ดังนั้น การรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเซียลส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ของบุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทย ในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: การรับรู้ความเสี่ยง; การเรียนรู้จากกลุ่มโซเซียล; พฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

ABSTRACT

This study aimed to (1) Surveys the opinions of Thai Commercial Bank's Personnel in Ratburana district, Bangkok towards the perception of Life risks, Learning from social group and living behavior in new society (2) Analyze the influence of perceptions of living risks and learning from social groups on life behavior in new society. Questionnaire was used as a tool to collect data. Which has been examined by qualified and a confidence factor of 1.84 200 samples were chosen from a specific sampling. The statistics used are: Descriptive statistics which consist of frequency, percentage, mean, standard deviation and the inferential statistics were multiple regression analysis, and the hypothesis testing was done at the statistical significance level of 0.05

This finding suggest that most of the Thai Commercial Bank's Personnel in Ratburana district, Bangkok are female, age of 25-35 years while the education level is at the bachelor level. Most of which have an average monthly income of 15,000-30,000 baht and follow news on online channels. They gave the highest level of awareness and opinions in terms of risk perception. And learning from social groups both in terms of risks arising from being in slums is the risk that can cause infection. And when it comes to social issues, services such as ordering food through an application instead of going to a storefront. Therefore, the perception of life risks and learning from social groups affect the new social lifestyle behavior of Thai Commercial Bank's Personnel in Ratburana district, Bangkok.

Keywords: Perception of risk; Learning from social; Living behavior in a new society

บทนำ

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชากรทั่วโลก เป็นเหตุให้ทุกคนต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตใหม่ ก่อให้เกิด**พฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่**ขึ้น หรือที่เรียกกันว่า New Normal เพื่อสร้างความปลอดภัยและลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ซึ่งในช่วงที่ผ่านมานั้นจะเห็นได้ชัดว่าทุกคนต้องปรับตัวเป็นอย่างมากในการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ที่เกิดขึ้น

พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่มีสิ่งมีชีวิตกระทำและบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ และพฤติกรรมนี้มีได้มีความหมายแค่การแสดงออกทางด้านร่างกายภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงการแสดงออกภายในด้วย อันได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด (ฮิลฮาร์ด, 1996, อ้างถึงใน อรุษา จันทรวีรุจ, 2544 หน้า 21)

การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ หมายถึง ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่แล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ การใช้ระบบซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งนี้ เกิดเป็นวิถีใหม่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเราไปนั่นเอง (นายบดินทร์ ชาศะเวที 2563)

เพราะฉะนั้น **พฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่** ก็คือ ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ รูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่ วิถีชีวิตใหม่ที่มนุษย์เรียนรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อปรับตัวให้อยู่รอดในสภาพแวดล้อมนั้นๆ และเมื่อไรก็ตามที่สภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปหรือมีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นที่ส่งผลอย่างมากต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์เราก็จะมีการปรับตัวใหม่อีกครั้ง เพื่อความอยู่รอดของเรานั้นเอง ในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ประกอบไปด้วย วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติและการจัดการการใช้ชีวิต หลักๆ แล้วการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่คาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ

- การสวมหน้ากากอนามัยและการใช้แอลกอฮอล์เจลในชีวิตประจำวัน
- ให้ความสำคัญกับการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ปลอดภัย และมีความสะอาดมากขึ้น โดยเน้นการทำงานอาหารแบบอแกนิกส์ หรือปลอดสารพิษ
- นิยมหันมาออกกำลังกายและใส่ใจดูแลสุขภาพกันมากขึ้น
- ลดการพบปะผู้คนในสังคม เปลี่ยนมาเป็นการทำงานอยู่ที่บ้าน
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยไม่จำเป็น และล้างมือบ่อยขึ้น
- ดิจิทัลและเทคโนโลยีจะกลายเป็นความสำคัญหลักและเป็นเรื่องปกติในการดำรงชีวิตประจำวันของทุกเพศทุกวัย ทั้งการสั่งอาหารออนไลน์, การช้อปปิ้งออนไลน์ หรือการประชุมผ่านออนไลน์ เป็นต้น
- เงิน ที่เคยหยิบจับใช้สอย จะถูกใช้น้อยลงเรื่อยๆ จนกลายเป็นสังคมไร้เงินสด โดยในไม่ช้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มบุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิต การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล และพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

สมมุติฐานของการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 การรับรู้ความเสี่ยงส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

สมมุติฐานที่ 2 การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลากรธนาคารพาณิชย์ไทย ในเขตราชภัฏรบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 200

ด้านเนื้อหา คือ เป็นการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลากรธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตราชภัฏรบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิต การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล และพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ และวิเคราะห์อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยง และการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มบุคคลากรธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีต่อเรื่องการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่
2. ทำให้ทราบถึงระดับการรับรู้ความเสี่ยงและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่
3. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

บททวนวรรณกรรม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาโดยแยกตามคำสำคัญจากตัวแปรของงานวิจัยทั้งหมด 3 ตัวแปร ซึ่งได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยง การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล และพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ ได้ดังนี้

การรับรู้ความเสี่ยง

Marketer (2546) การรับรู้ความเสี่ยง คือความสามารถในการประเมินค่าความเสี่ยงที่เราต้องเผชิญ ซึ่งการมีความสามารถดังกล่าวที่แตกต่างกันนั้น มีผลกระทบทำให้พฤติกรรมของคนเรา แตกต่างกันไป

วุฒิชัย สุขจรจิต และณรงค์ กุลนิเทศ (2563) การรับรู้ความเสี่ยง หมายถึง การรับรู้ถึงสิ่งเร้าจากภายนอกเข้ามากระตุ้นให้ผู้ให้บริการ เกิดการรับรู้เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ที่อาจเกิดความไม่แน่นอนของการกระทำบางอย่างที่จะเกิดขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกทางด้านลบและตอบสนองต่อสินค้าหรือบริการในด้านลบ

Bauer (1960) อธิบายว่า ความเสี่ยงอยู่ในความไม่แน่นอน และมีความสำคัญต่อพฤติกรรม Cunningham (1967 อ้างใน Lu, Hsu และ Hsu, 2005, หน้า 109) ได้แสดงความคิดเห็นในแนวทาง เดียวกันกับ Bauer โดยอธิบายว่า นักวิจัยมากมายได้กล่าวว่า การรับรู้ ความเสี่ยง คือการรับรู้ ความไม่แน่นอนของลูกค้า ซึ่งเกี่ยวข้องในทิศทางลบกับการซื้อสินค้าและบริการ ดังนั้นการรับรู้ความเสี่ยงที่สูงขึ้น จึงเกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนด้านลบที่สำคัญ

สรุปได้ว่า ความเสี่ยงคือความไม่แน่นอนที่สามารถเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ไหน หากคนเราสามารถรับรู้ความเสี่ยงได้ก่อน ก็จะสามารถระงับหรือลดการเกิดความเสี่ยงได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งความเสี่ยงในปัจจุบันนี้เกิดขึ้นได้หลายด้าน โดยเฉพาะสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดเชื้อไวรัสโคโรนาขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายมากขึ้น อย่างที่เห็นได้ชัดคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านแรงงาน ด้านการเงินและสภาพคล่อง เป็นต้น

การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล

กานดา รุณนะพงศา สายแก้ว (2553) โซเชียลมีเดีย (Social Media) คำว่า “โซเชียลมีเดีย” ในบริบทของยุคนี้ โซเชียล (Social) หมายถึง การแบ่งปันในสังคม เช่น การแบ่งปันเนื้อหาสาระข้อมูลต่างๆ แบ่งปันรสนิยม ความคิดเห็น หรือการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม เช่น การรวมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น ดังนั้น โซเชียลมีเดียในที่นี้ จึงหมายถึง สื่อหรือเครื่องมือ ที่ใช้เพื่อการสื่อสารที่ทำให้ผู้ใช้แสดงความเป็นตัวตนของตนเอง เพื่อที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือแบ่งปันข้อมูลกับ บุคคลอื่นได้ (อ้างอิงใน ญัฐนันท์ ศิริเจริญ, 2558, หน้า 101)

กาญจนา แก้วเทพ และ นิคม ชัยชุมพล (2555) สื่อใหม่ (New Media) สื่อใหม่ (New Media) คือ สื่อดิจิทัลที่มีความหลากหลายของสื่อในตัวเองและมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร จึงนับได้ว่าสื่อใหม่เป็นนวัตกรรม (Innovation) (นิคม ชัยชุมพล) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของสื่อใหม่ ไว้ดังนี้คือ

1. มีความเป็นดิจิทัล (Digitalization) สามารถทำงานได้รวดเร็วและแม่นยำ จึงมีการตอบสนองได้อย่างเท่าทันต่อทุกสถานการณ์
2. มีลักษณะเป็นการรวมสื่อ (Media Convergence) เพื่อให้ผู้ใช้มีความสะดวกในการใช้สื่อเพียงสื่อเดียว
3. มีลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) ที่สามารถโต้ตอบกันแบบทันทีที่สามารถทำให้บุคคลต่างๆ ซักถามข้อสงสัยหรือเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีลักษณะเป็นการสื่อสารจากคนใดคนหนึ่งกระจายสื่อไปยังกลุ่มคนหมู่มาก (One-to-Many) ได้อย่างรวดเร็วจึงสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นกับสมาชิกได้แบบทันที
5. สามารถกระจายไปยังกลุ่มคนอื่นๆ (Many-to-many) ซึ่งมองหาสิ่งที่น่าสนใจเหมือนกันหรือ แตกต่างกันได้อีกด้วย

Jenkins, Henry (2006) กล่าวถึงสื่อใหม่ว่า มีคุณลักษณะ โดดเด่นอื่นๆ อีก เช่น เป็นรูปแบบการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way-communication) มีความสามารถ เคลื่อนที่ได้สูง (Mobility) ทำให้

สะดวกต่อการพกพาไปในที่ต่างๆ (Compactable) สามารถดัดแปลงหรือเปลี่ยนรูปได้ (Convertibility) สามารถเชื่อมต่อกันโดยง่าย (Connectivity) สามารถหาและใช้ประโยชน์ได้ในทุกที่ทุกเวลา (Ubiquity) มีความรวดเร็วในการสื่อสาร (Speed of Communication) มีลักษณะไร้พรมแดน (Absence of Boundaries) เป็นต้น

Rogers, E. M. (2003) ได้นิยามสื่อใหม่ว่าเป็นเทคโนโลยีหรือสื่อที่อำนวยความสะดวก เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารบนฐานของคนจำนวนมาก เรียกการสื่อสารรูปแบบนี้ว่า “สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์” หรือ “โซเชียลมีเดีย” (Social Media) และเป็นเพราะสื่อใหม่นั้นถือเป็นเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วย (บุบผา เรื่องรอง 2557) ตัวอย่างเช่น โทรศัพท์มือถือ (Smartphone) มีเทคโนโลยีก้าวหน้าจนสามารถรวมเอากิจกรรมต่างๆ เข้ามาอยู่ในโทรศัพท์มือถือเครื่องเดียวได้ อย่างง่ายดาย เช่น การฟังเพลง การดูทีวี การถ่ายรูป การเล่นเกม เป็นต้น (ทีปต์ นทีพัฒน์ 2555) ดังนั้นในยุคสมัยปัจจุบันนี้การให้ข้อมูลสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อใหม่ผ่านโซเชียลมีเดียในโทรศัพท์มือถือจึงมีประโยชน์และมีความจำเป็นต่อมนุษย์ทุกเพศทุกวัย เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยมิให้ต้องใช้การสื่อสารแบบเดิมๆ คือ การสื่อสารแบบที่ต้องเห็นหน้าซึ่งกันและกัน (Face to face) ทุกครั้งไป ส่งผลให้เกิดความสะดวกสบาย ประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการเดินทางมากขึ้น

ภักษา จิตศรีณยุกุล (2553) ให้ความหมายว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) หมายถึง สังคม หรือการรวมตัวสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า ชุมชนออนไลน์ (Community Online) ซึ่งมีลักษณะเป็น สังคมเสมือน (Virtual Community) สังคมเสมือนนี้เป็นการให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิด แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และเชื่อมโยงกันไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการสื่อสารกันอย่างเป็นเครือข่าย

สุธัญ รัตน์ ใจจันทร์ (2554) กล่าวว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) หมายถึง การที่บุคคลสามารถแลกเปลี่ยน แบ่งปันประสบการณ์ ข้อมูล หรือกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงมีการโต้ตอบระหว่างผู้คนโดยในแต่ละเว็บไซต์อาจมีการให้บริการที่แตกต่างกันออกไป

พิมพ์สุรีย์ พงษ์เสื่อ (2555) กล่าวว่า คำว่า “โซเชียลเน็ตเวิร์ค” (Social Network) ยังไม่มีคำทางการในภาษาไทย แต่มีคำที่ใช้เรียกกันอย่างหลากหลาย เช่น เครือข่ายสังคม เครือข่ายสังคมออนไลน์ เครือข่ายมิตรภาพ กลุ่มสังคมออนไลน์ เป็นต้น เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มคนที่รวมกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการรวมตัวกันของกลุ่มคน

ดังนั้น ในการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลสามารถช่วยและเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตประจำวันได้ในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสาร การสั่งซื้อของแทนการไปหน้าร้าน การใช้บริการทางการเงิน เป็นต้น และคงกลายเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตในปัจจุบัน

พฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่มีสิ่งมีชีวิตกระทำและบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมนี้มีได้มีความหมายแค่การแสดงออกทางด้านร่างกายภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงการ

แสดงออกภายในด้วย อันได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด (ฮิลฮาร์ด, 1996, อ้างถึงใน อรุษา จันทรวิจ, 2544, หน้า 21)

นายบดินทร์ ชาศะเวที (2563) การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ หมายถึง ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่แล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ การใช้ระบบซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งนี้ เกิดเป็นวิถีใหม่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเราไปนั่นเอง

ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ราชบัณฑิตยสภา โดยคณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา ได้อธิบายคำนี้เอาไว้ว่า New Normal แปลว่า ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคม คำนึงเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ (อ้างอิงใน รองศาสตราจารย์ ดร.เทือน ทองแก้ว, 2563, หน้า 4)

ดังนั้น เมื่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดวิถีชีวิตแบบใหม่ หรือ New Normal ขึ้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะทราบว่าในปัจจุบันบุคคลมีความสนใจหรือใส่ใจที่จะป้องกันตัวเองหรือมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการติดเชื้อไวรัสโคโรนาในด้านใดบ้าง และจะมีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิตจากเดิมมากน้อยเพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งหลังจากการเก็บข้อมูลจนครบตามจำนวนแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มา นำไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาคำนวณทางสถิติ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทย ในเขตราชบุรีบุรีณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ใช้วิธีการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ใช้สูตรคำนวณของ Cochran, 1977 ดังนี้

$$n = \frac{z^2}{4e^2}$$

โดยที่ z = ค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับขนาดตัวอย่างที่ระดับ 93% เท่ากับ 1.84

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับขนาดตัวอย่างที่ระดับ 0.07

โดยผลจากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณ 173 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบบปลายปิด โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

1.1 คำถามด้านประชากรศาสตร์ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ , อายุ, ระดับการศึกษาม และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีจำนวนข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งหมด 4 ข้อ

1.2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางออนไลน์ จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งหมด 1 ข้อ

1.3 คำถามที่เกี่ยวกับตัวแปรเรื่องการรับรู้ความเสี่ยง มีคำถามทั้งสิ้น 17 ข้อ กำหนดให้ 5=รับรู้ได้มากที่สุด, 4=รับรู้ได้มาก, 3=รับรู้ได้ปานกลาง, 2=รับรู้ได้น้อย, 1=ไม่สามารถรับรู้ได้

1.4 คำถามที่เกี่ยวกับตัวแปรเรื่องการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล และคำถามที่เกี่ยวกับตัวแปรเรื่องพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ มีคำถามรวมทั้งสิ้น 17 ข้อ กำหนดให้ 5=เห็นด้วยมากที่สุด, 4=เห็นด้วยมาก, 3=เห็นด้วยปานกลาง, 2=เห็นด้วยน้อย, 1=ไม่เห็นด้วย

1.5 ช่วงเกณฑ์ค่าเฉลี่ยการประเมินระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็น กำหนดให้ ค่าเฉลี่ยที่ 4.24 – 5.00 มีระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด, ค่าเฉลี่ยที่ 3.43 – 4.23 มีระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็นในระดับค่อนข้างมาก, ค่าเฉลี่ยที่ 2.62 – 3.42 มีระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง, ค่าเฉลี่ยที่ 1.81 – 2.61 มีระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็นในระดับค่อนข้างน้อย, ค่าเฉลี่ยที่ 1.00 – 1.80 มีระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1. สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน และ 2. สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 25-35 ปี ในขณะที่ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 15,000-30,000 บาทต่อเดือน และได้มีการติดตามข่าวสารทางออนไลน์ โดยให้ระดับการรับรู้และระดับความคิดเห็นมากที่สุดทั้งในด้านการรับรู้ความเสี่ยง และการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล ทั้งในเรื่องความเสี่ยงที่เกิดจากการอยู่ในที่ชุมชนแออัด คือความเสี่ยงที่ทำให้ติดเชื้อโรคได้ และในเรื่องที่โซเชียลสามารถใช้บริการต่างๆได้ เช่น สั่งอาหารโดยผ่านแอปพลิเคชันแทนการไปซื้อหน้าร้าน

ดังนั้น การรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลจึงส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ของบุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทย ในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ของบุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทย ในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานครสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลสรุปความคิดเห็นที่ต้องการสำรวจของกลุ่มบุคลากรธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตราชภัฏรุงเทพมหานคร

ด้านการรับรู้ความเสี่ยง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับสูงที่สุดต่อด้านร่างกาย ได้แก่เรื่องความเสี่ยงที่เกิดจากการอยู่ในที่ชุมชนแออัด คือความเสี่ยงที่ทำให้ติดเชื้อโรคได้ และรับรู้ในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่เรื่อง ผู้คนเกิดภาวะซึมเศร้าและเกิดความเสี่ยงที่จะทำร้ายร่างกายตนเอง

ด้านการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ต่อเรื่อง โซเชียลสามารถใช้บริการ เช่น สั่งอาหารโดยผ่านแอปพลิเคชันแทนการไปซื้อหน้าร้าน

ด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดต่อด้านการใช้ชีวิต ในเรื่องการหลีกเลี่ยงการสัมผัสกันโดยไม่จำเป็น และเห็นด้วยในระดับค่อนข้างสูงต่อด้านการซื้อสินค้าและบริการ ในเรื่องการคำนึงถึงความสะดวกมากกว่าการตัดสินใจซื้อเพราะชื่อเสียงของตราสินค้า

2. ผลสรุปการศึกษาที่ต้องการวิเคราะห์ว่าการรับรู้ความเสี่ยงและการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ จากการศึกษาพบว่า ยอมรับสมมุติฐานที่เสนอไว้ คือ การรับรู้ความเสี่ยงส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ และ การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่

การอภิปรายผลในเรื่องนี้เป็นการอภิปรายผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยอภิปรายเป็นลำดับต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาที่พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Bauer (1960) ที่อธิบายว่าความเสี่ยงอยู่ในความไม่แน่นอน และมีความสำคัญต่อพฤติกรรม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของอภิญญา มาตคุเมือง, ดร.จิราพร ชมสวน (2562) ที่อธิบายว่า ปัจจัยความเสี่ยงส่งผลเชิงลบต่อพฤติกรรมซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภค โดยที่ความเสี่ยงในการซื้อสินค้าออนไลน์เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้พฤติกรรมซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคจะลดลง ความสอดคล้องดังกล่าวสามารถอธิบายได้ในการศึกษาครั้งนี้ว่าหากเราสามารถรับรู้ความเสี่ยงได้ จะส่งผลให้พฤติกรรมกระทำต่างๆแตกต่างกันออกไป โดยเราจะเลือกกระทำแค่สิ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงได้มากกว่า

2. ผลการศึกษาที่พบว่า การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers, E. M. (2003) ที่อธิบายว่า สื่อใหม่ว่าเป็นเทคโนโลยีหรือสื่อที่อำนวยความสะดวก เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารบนฐานของคนจำนวนมาก เรียกการสื่อสารรูปแบบนี้ว่า “สื่อเครือข่ายสังคม ออนไลน์” หรือ “โซเชียลมีเดีย” (Social Media) และเป็นเพราะสื่อใหม่นั้นถือเป็นเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วย ตัวอย่างเช่น โทรศัพท์มือถือ มีเทคโนโลยีก้าวหน้าจนสามารถรวมเอากิจกรรมต่างๆ เข้ามาอยู่ในโทรศัพท์มือถือเครื่องเดียวได้ อย่างง่ายดาย เช่น การฟังเพลง การดูทีวี การถ่ายรูป การเล่นเกม เป็นต้น ดังนั้นในยุคสมัยปัจจุบันนี้การให้ข้อมูลสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อใหม่ผ่านโซเชียลมีเดียในโทรศัพท์มือถือจึงมีประโยชน์และมีความจำเป็นต่อมนุษย์ทุกเพศทุกวัย เพราะ

สามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยมิให้ต้องใช้การสื่อสารแบบเดิมๆ คือ การสื่อสารแบบที่ต้องเห็นหน้าซึ่งกันและกันทุกครั้งไป ส่งผลให้เกิดความสะดวกสบาย ประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการเดินทางมากขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กายกาญจน์ เสนแก้ว (2558) ที่อธิบายว่า การรับรู้ การเรียนรู้ และการยอมรับในการเข้าใช้เครือข่ายออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของประชาชน ความสอดคล้องดังกล่าวสามารถอธิบายได้ในการศึกษาครั้งนี้ว่า พฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการใช้ชีวิตในสังคมใหม่มากขึ้น โดยมีการยอมรับ และเรียนรู้การใช้โซเชียลมีเดียมากยิ่งขึ้น เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยอำนวยความสะดวกสบาย และมีความทันสมัย อีกทั้งยังมีความครอบคลุมบริการทุกอย่าง ส่งผลให้โซเชียลมีเดียมีความสำคัญต่อคนในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ดังนี้

ผู้ประกอบการธุรกิจ นำผลการศึกษาไปใช้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การที่จะให้บุคลากรมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ได้เป็นอย่างดี องค์กรที่เกี่ยวข้องควรจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลและตามด้วยการรับรู้ความเสี่ยง
2. การเรียนรู้จากกลุ่มโซเชียลต้องให้ความสำคัญในเรื่อง การทำธุรกรรมการเงินผ่านแอปพลิเคชันที่จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าธรรมเนียมต่างๆ และมีความสะดวกสบาย และเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางโซเชียลมีเดีย แทนการดูจากสื่อสิ่งพิมพ์ได้สะดวกรวดเร็ว
3. การรับรู้ความเสี่ยงต้องให้ความสำคัญในเรื่อง .ความเสี่ยงที่เกิดจากการอยู่ในที่ชุมชนแออัดทำให้ติดเชื้อโรคได้ และเรื่องความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอาจทำให้ร่างกายเกิดเชื้อโรคจากภายนอกได้ง่าย

นักวิชาการทางด้านการเงิน เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกำหนดเป้าหมาย โดยช่วยลดโอกาสการเกิดความเสี่ยงป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ เปรียบเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กร

บุคคลทั่วไป ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการปรับทัศนคติการรับรู้ความเสี่ยง การปรับใช้ประโยชน์จากโซเชียล รวมไปถึงการปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ เพื่อจะเป็นแนวทางในการวางแผนต่อการดำเนินชีวิตและเป็นการเพิ่มความระมัดระวังให้กับตนเองได้ในระดับหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล. (2555). คู่มือสื่อใหม่ศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กายกาญจน์ แสนแก้ว. (2558). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ Gen-X ใน กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- จุฑารัตน์ ใจดี. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อผิวขาว ประเภททาผิวของผู้บริโภคเพศหญิง.วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา
- นายบดินทร์ ชาศะเวที. (2563). นวัตกรรมศาสตร์สุขภาพ คณะการแพทย์แผนไทย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ธีรภัทร์ ถิ่นแสนด. (2558). สังคมออนไลน์ เพื่อการศึกษา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- นิยะนันท์ สำเภาเงิน, ดวงกมล ชชาติประเสริฐ. (2557). อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงต่อพฤติกรรมสุขภาพและแนวทางการสื่อสาร เพื่อสร้างพฤติกรรมการป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรังของกลุ่มเสี่ยง
- ภัททิรา กลิ่นเลขา. (2561). ผลกระทบจากการใช้สื่อโซเชียลมีเดียของนักศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่จังหวัดสงขลา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- รศ.มาลี บุญศิริพันธ์ คณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตรราชบัณฑิตยสภา.เรื่อง New Normal สานิตย์ หนูนิล และกนกวรรณ พวงประยงค์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ในชนบทไทย. วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วุฒิชัย สุขจรจิต และณรงค์ กุลนิเทศ. (2563). การรับรู้ความเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กรณีศึกษาโมบายแบงก์กิ้ง. วารสารวิชาการอาชญาวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
- สุรริรักษ์ วงษ์ทิพย์. (2561). สื่อใหม่: กุญแจเพื่อการพัฒนาองค์การสมัยใหม่.คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
- อรอุษา จันทวิรุจ. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาเอกสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล